

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญและความเป็นมาของปัญหา

ภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ (Globalization) ที่เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทั้งด้าน เศรษฐกิจ การเมือง สังคม เทคโนโลยี และวัฒนธรรม ส่งผลให้เกิดการแข่งขันด้านเศรษฐกิจการค้า อย่างรุนแรง เพื่อตอบสนองต่อการแข่งขันกับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว หลายประเทศทั่วโลกจึงต้อง พัฒนาศักยภาพของมนุษย์ให้มีศักยภาพ และสมรรถนะในการแข่งขัน และกระบวนการศึกษาก็เป็น กระบวนการสำคัญในการเสริมสร้างศักยภาพ และความสามารถของทรัพยากรมนุษย์ในการแข่งขัน ดังจะเห็นได้จากการที่หลายประเทศทั่วโลก ไม่ว่าจะเป็นประเทศในทวีปอเมริกา ยุโรป ออสเตรเลีย และเอเชีย ต่างกำหนดคววีสัยทัศน์ การพัฒนาประเทศของตน โดยใช้การศึกษาเป็นกลไกในการเพิ่ม สมรรถนะการแข่งขันทางเศรษฐกิจ เป็นแรงผลักดันทางการเมือง ลดช่องว่างทางสังคม หรือแม้แต่ เป็นกระแสเทคโนโลยีเพื่อปฏิรูปการเรียนการสอนในยุคใหม่ ผู้นำหลายประเทศได้ประกาศต่อ สาธารณะ ที่จะเน้นการศึกษาเป็นวาระแห่งชาติ (National Agenda) ดังเช่นที่นาย Tony Blair นายกรัฐมนตรีอังกฤษ ได้ประกาศว่า “Education is The Number One Priority of This Government” (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2543, หน้า 78)

การเปลี่ยนแปลงของกระแสโลกาภิวัตน์ดังกล่าว ส่งผลกระทบต่ออุดมศึกษา อย่างมากมาย จึงเกิดกระแสการปฏิรูปอุดมศึกษาที่เกิดขึ้นในประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก สำหรับ อุดมศึกษาของไทยได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ จากกระแสโลกาภิวัตน์ เช่นเดียวกัน ดังจะเห็นได้จากแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงทางด้านต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นไม่ว่าจะเป็น การขยายตัวเชิงปริมาณของสถาบัน และนักศึกษาอุดมศึกษา รวมทั้งความต้องการศึกษา ต่อระดับอุดมศึกษาที่เพิ่มขึ้นอย่างมากในช่วงปลายแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคม ฉบับที่ 6 เป็นต้นมา ทำให้มีแนวโน้มความจำเป็นที่ต้องพัฒนารูปแบบการจัดการอุดมศึกษาให้มีความหลากหลาย มากขึ้นเพื่อรองรับความต้องการดังกล่าว นอกจากนี้มีการขยายตัวขององค์ความรู้ในอัตราที่รวดเร็ว และส่งผลกระทบต่อข้อกำหนดความหมายหรือเป้าหมายของอุดมศึกษาที่ต้องเปลี่ยนไป มีการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน โดยนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้มากขึ้นความสัมพันธ์ ระหว่างสถาบันอุดมศึกษาของรัฐได้ปรับเปลี่ยนไปจากเดิม โดยสถาบันอุดมศึกษาต้องการ ความเป็นอิสระในการบริหารจัดการมากขึ้น เพื่อคุณภาพ และความเป็นเลิศของอุดมศึกษา ทั้งนี้ภายใต้สภาพการณ์ที่มีความจำกัดด้านการเงิน (จรัส สุวรรณเวลา, 2540, หน้า 8-15)

ประกอบกับจากการที่ประเทศไทยประสบปัญหาวิกฤตเกี่ยวกับคุณภาพการศึกษา ในระดับอุดมศึกษาที่ไม่สามารถพัฒนาคนได้อย่างแท้จริง เกิดปัญหาด้านคุณภาพของบัณฑิต การผลิตบัณฑิตในสาขาที่ไม่ตรงกับทิศทางความต้องการของตลาดแรงงานและทิศทางการพัฒนาประเทศ จึงส่งผลต่อการมีงานทำของผู้สำเร็จการศึกษาซึ่งส่วนหนึ่งมาจากการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา ในปัจจุบันอยู่ในความรับผิดชอบของหลายหน่วยงานทำให้เกิดความซ้ำซ้อนในการดำเนินงาน และขาดมาตรฐานในการจัดหลักสูตรการเรียนการสอน เนื่องจากขาดการประสานการดำเนินงาน ระหว่างหน่วยงานทำให้ไม่มีเอกภาพในนโยบาย และมาตรฐานการเรียนการสอน และนอกจากนี้ หน่วยงานต่าง ๆ ยังมุ่งที่จะขยายการจัดการศึกษาของตน โดยไม่คำนึงถึงการประสานการใช้ ทรัพยากรร่วมกันให้เกิดประโยชน์สูงสุด และในการจัดตั้งสถาบันอุดมศึกษาของรัฐนั้น ไม่มีเกณฑ์ หรือหลักการพิจารณาที่ชัดเจน เพราะการจัดตั้งสถาบันอุดมศึกษาดำเนินไปตามแรงผลักดัน ทิศทางเมือง และความต้องการของประชาชนในพื้นที่เป็นส่วนใหญ่มากกว่าที่จะคำนึงถึงแผน หรือทิศทางในการพัฒนาการอุดมศึกษา และการพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมของประเทศไทย ในภาพรวม (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545, หน้า 1)

จกปัจจุบันจึงกล่าวส่งผลให้ประเทศไทยได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. 2542 การประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มีเจตนารมณ์ คือ การมุ่งหวังให้การอุดมศึกษาเป็นเครื่องมือในการนำพาคนไทย และสังคมไทยให้มี “ชีวิตแห่งการเรียนรู้สังคมแห่งภูมิปัญญา” โดยสถาบันการศึกษามีบทบาทสำคัญในการพัฒนา ทรัพยากรมนุษย์ให้สนองตอบกับความต้องการของสังคม รวมทั้งการสร้างองค์ความรู้ และสร้าง จิตความสามารถให้ผู้สำเร็จการศึกษาเป็นผู้เปรียบพร้อมด้วยความรู้ ความสามารถทางด้านวิชาการ และวิชาชีพ มีคุณธรรม จริยธรรม มีคุณภาพ มีความรับผิดชอบต่อตนเอง และสังคม รวมทั้งรู้เท่าทัน ความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยี สามารถเลือกใช้ข้อมูลสารสนเทศในทางที่เป็นประโยชน์ ด้วยตนเอง และสังคมได้สูงสุด ตลอดจนเป็นผู้มีความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ ใฝ่รู้ สามารถเรียนรู้ ด้วยตนเอง และเป็นผู้เรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต นอกจากนี้ ได้มีการปรับปรุงคุณภาพมาตรฐาน การจัดการศึกษา โดยการปรับแนวทางการจัดการเรียนการสอนเปลี่ยนแปลงจากเดิมที่ยึดครู เป็นศูนย์กลางมาเป็นยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และต้องบูรณาการให้ผู้เรียนมีความรู้ คุณธรรม และการดำรงชีวิตในสังคม โดยกำหนดความมุ่งหมาย และหลักการคือ “การจัดการศึกษา ต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย และสติปัญญา ความรู้ คุณธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข” ทั้งนี้ ได้เปิดโอกาส ให้ผู้เรียนสามารถเลือกเรียน เลือกเวลา และสถานที่เรียนได้ตามความต้องการ และถือว่าผู้เรียน มีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้จากประสบการณ์

จริง พัฒนาตามธรรมชาติ และเต็มศักยภาพ มีกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลายตลอดจนเนื้อหาสาระ และกิจกรรมที่สอดคล้องกับความสนใจ (ทบวงมหาวิทยาลัย, 2543, หน้า 1-2)

ผลจากการประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ทำให้เกิดการศึกษาดังสภาพปัญหาของการศึกษาไทย และพบว่าปัญหาของการศึกษาไทยในปัจจุบัน ตามผลการวิจัยของ บุญชม ศรีสะอาด (2537) เรื่อง ปัญหา และแนวทางการพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานในระบบโรงเรียนของเขตการศึกษา 11 วารสารสภาวิจัยแห่งชาติ พ.ศ. 2544 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545, หน้า 16-18) คือ 1) ด้านครูผู้สอนขาดแคลนครุบบางสาขาวิชาสอนไม่ตรงกับวิชาที่เรียนมา ไม่สามารถสอนให้บรรลุเป้าหมายของหลักสูตรการสอน ได้อย่างเต็มที่ และไม่ได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง 2) ด้านผู้บริหาร ไม่บริหารงานวิชาการอย่างจริงจัง และไม่มีอำนาจในการบริหารอย่างสมบูรณ์ 3) ด้านนักเรียน มีปัญหาเรื่อง ไม่ตั้งใจเรียนอย่างจริงจัง และขาดระเบียบวินัยในตนเอง 4) ด้านหลักสูตร และการเรียนการสอนมีปัญหาเรื่อง หลักสูตรมีรายวิชาและเนื้อหาสาระมากเกินไป การเรียนการสอนไม่เป็นไปตามแผนการสอน การจัดการเรียนการสอนไม่เป็นไปตามจุดประสงค์ของการเรียนรู้ 5) ด้านอุปกรณ์ ไม่เพียงพอ และไม่ได้มาตรฐาน 6) ด้านชุมชน และสิ่งแวดล้อม เรื่องแหล่งอบายมุข การพนัน และยาเสพติด 7) ด้านนโยบาย และแผน คือ ผู้บริหารไม่ตระหนักถึงการดำเนินการตามแผน 8) ด้านกลุ่ม โรงเรียน ขาดแคลนบุคลากรที่ให้บริการทางวิชาการ 9) ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน มีส่วนร่วมน้อย ไม่กล้าแสดงความคิดเห็น นอกจากนี้การจัดการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษาในสภาพปัจจุบัน เน้นที่การเรียนรู้จากครูเป็นหลัก ซึ่งรูปแบบหนึ่งในการจัดการเรียนการสอนที่นำเสนอโดย วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2543, หน้า 35) ที่นำเสนอรูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นการเรียนรู้จากครู คือ วิธีการเรียนการสอนที่เน้นครู เป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการถ่ายทอดความรู้ และผู้เรียนทำหน้าที่เป็นผู้เรียนรู้จากการรับข้อความรู้ และประสบการณ์ต่าง ๆ จากผู้สอนโดยตรง รูปแบบการเรียนการสอนประเภทนี้ได้แก่ การบรรยาย (Lecture) เป็นวิธีการสอนที่นิยมใช้ในระดับอุดมศึกษาทั่วโลกมากที่สุด เพราะเป็นวิธีการสอนที่เน้นการถ่ายทอดความรู้ และประสบการณ์ของอาจารย์ให้นักศึกษาโดยการอธิบายเนื้อหาวิชา อาจจะเป็นการบรรยายล้วน บรรยายโดยมีอุปกรณ์การสอนต่าง ๆ ประกอบการบรรยาย หรือมีการสาธิตประกอบการบรรยาย การบรรยายเป็นวิธีการสอนที่เกิดผลดีสำหรับการเรียนรู้สาระที่เกี่ยวกับข้อเท็จจริง (Kulik & Kulik, 1979) การสอนเป็นทีม (Team Teaching) คือ การสอนโดยกลุ่มอาจารย์ตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป สอนนักศึกษากลุ่มเดียวกันในเวลาเดียวกัน โดยมุ่งสอนให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ได้ ร่วมกันตั้งไว้ การสอนเป็นทีมเริ่มใช้ในการเรียนการสอนระดับประถมศึกษา และมีมัธยมศึกษา ก่อน จากนั้นจึงมีการนำวิธีการสอนเป็นทีมมาใช้ในระดับอุดมศึกษา มีการทำวิจัยหลายฉบับเพื่อเปรียบเทียบผลของการสอนเป็นทีมกับการสอนเดี่ยว พบว่าผู้เรียน และผู้สอน

มีความพึงพอใจในวิธีการสอนเป็นทีมมากกว่าการสอนเดี่ยว (Dunkin & Barnes, 1986, p. 89) การสอน โดยตรง (Direct Instruction) เป็นหนึ่งในรูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นระบบพฤติกรรมของ จอยซ์ และเวลล์ (Joyce & Weil, 1996, p. 79) ซึ่งไม่นิยมใช้มากนัก แต่เป็นรูปแบบที่มีความสำคัญ เหมาะสมสำหรับการให้ความรู้ด้านทฤษฎี และหลักการแก่ผู้เรียน รูปแบบการสอน โดยตรง เน้นการให้ความรู้ทางด้านวิชาการแก่ผู้เรียน โดยไม่มีการจัดกิจกรรมอื่นใดเสริมการเรียน ในเวลาเรียนไม่มีการพูดเรื่องส่วนตัว หรือ การแสดงความรู้สึก จุดมุ่งหมายหลักของรูปแบบ การเรียนการสอนนี้คือ การใช้เวลาในการศึกษาเนื้อหาสาระด้านวิชาการอย่างเต็มที่ การเรียนรู้จาก สิ่งเร้า (Learning from Stimulations) เป็นหนึ่งในรูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นระบบพฤติกรรม ของ จอยซ์ และเวลล์ (Joyce & Weil, 1996, p. 81) มีการ ใช้สิ่งเร้าเป็นตัวกระตุ้นการเรียนรู้ รูปแบบ การเรียนรู้นี้ทำได้โดยผู้สอนนำเสนองานให้แก่ผู้เรียน โดยผู้เรียนต้องตอบสนองต่อสิ่งที่ได้รับ การเสนอนั้น ผู้เรียนจะค่อย ๆ เรียนรู้ทักษะ และมโนทัศน์ต่าง ๆ ตามลำดับเริ่มจากสิ่งง่ายไปสู่ สิ่งที่สลับซับซ้อนยิ่งขึ้น ผู้สอนทำหน้าที่ดูแลให้ผู้เรียนทุกคนมีส่วนร่วมในกิจกรรม การเรียน การสอน

จากที่กล่าวมาทำให้มองเห็นว่า ประเทศไทยกำลังประสบปัญหาดังกล่าวอยู่ โดยเฉพาะ การจัดการเรียนการสอนระดับปริญญาตรีของประเทศไทยกำลังประสบภาวะวิกฤติ ซึ่งจะต้อง ได้รับการแก้ไข หรือดำเนินการปฏิรูปการเรียนการสอน และการเรียนรู้อย่างเร่งด่วน ขอบ่งชี้หนึ่ง ที่แสดงให้เห็นชัดถึงปัญหาการจัดการเรียนการสอนระดับปริญญาตรีของประเทศไทย ก็คือ จุดอ่อน ด้านการศึกษาไทยเกี่ยวกับคุณภาพการศึกษาของไทยที่ยังต่ำกว่าประเทศอื่น ๆ ปัญหาการจัด การเรียนการสอนระดับปริญญาตรี ประกอบด้วย

1. ปัญหาการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาในระบบการศึกษา ซึ่งประกอบด้วย

- 1) การศึกษาในระบบการให้บริการยังไม่ทั่วถึง ในระบบการศึกษาที่สูงขึ้น เด็กมีโอกาสดูเรียน น้อยลง
- 2) การศึกษานอกระบบ โรงเรียนจะมีแต่เชิงปริมาณมากกว่าคุณภาพ
- 3) การศึกษาตาม อรรถศาสตร์ เป็นการศึกษาจากประสบการณ์แหล่งความรู้ต่าง ๆ ซึ่งยังไม่เพียงพอ และค่อนข้างกระจัด กระจาย และคุณภาพแตกต่างกันไป จึงทำให้พัฒนาได้เพียงส่วนหนึ่งเท่านั้น (รุ่ง แก้วแดง, 2541, หน้า 36 - 37)

2. ปัญหาการจัดการเรียนการสอนระดับปริญญาตรีในด้านต่าง ๆ

- 1) ด้านผู้สอนเน้น การสอนแบบบรรยาย และการท่องจำเพื่อสอนมากกว่าเน้นให้ผู้เรียนรู้จักคิด วิเคราะห์ การแสวงหา ความรู้ด้วยตนเองเน้นภาคทฤษฎีมากกว่าภาคปฏิบัติ กระบวนการเรียนการสอนไม่เอื้อต่อ การสนับสนุนให้คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น การขาดทักษะ และเทคนิคในการใช้อุปกรณ์ การเรียนการสอน การเรียนการสอนไม่ค่อยสอดคล้องกับความเป็นจริง การเรียนการสอนเน้น

ปริมาณมากกว่าคุณภาพ การจัดกิจกรรมไม่มีความหลากหลาย 2) ด้านผู้เรียน ผู้เรียนขาดการมีมนุษย์สัมพันธ์ที่ดี ความอดสาหะความอดทน ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และขาดทักษะในการค้นคว้าวิจัย (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2543, หน้า 78) 3) ด้านหลักสูตรยังไม่มีบูรณาการหลักสูตรที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรู้สมบูรณ์ในสาขาวิชาเรียน แต่สอนให้ผู้เรียนเชี่ยวชาญเฉพาะสาขา หลักสูตรการเรียนการสอนลอกเลียนมาจากตะวันตกมากเกินไป และหลักสูตรในหลายสาขาวิชาที่มีความใกล้เคียง หรือซ้ำซ้อนกันมากในบางสาขาวิชา 4) ด้านวัสดุอุปกรณ์ห้องสมุดไม่ทันสมัย คุณภาพของตำราที่ใช้อยู่จำนวนมากมีคุณภาพต่ำ (สุธรรม อารีกุล, 2540, หน้า 131-132) และขาดวัสดุการฝึกอุปกรณ์การศึกษาที่เหมาะสม และทันสมัย

จากข้อบกพร่องบางประการในด้านการจัดการเรียนการสอนในระดับปริญญาตรีดังกล่าว เป็นปัญหาเร่งด่วนที่ระบบการศึกษาไทยจะต้องรีบดำเนินการปรับปรุง และแก้ไข โดยเฉพาะอย่างยิ่งในยุคโลกาภิวัตน์ และยุคเทคโนโลยีสารสนเทศที่กำลังเปลี่ยนแปลงอย่างเข้มข้น และรวดเร็ว บัณฑิตที่กำลังศึกษาจะต้องเตรียมตัวให้พร้อมที่จะรับการเปลี่ยนแปลงที่กำลังเกิดขึ้น จะต้องพัฒนาสติปัญญา สักยภาพ โดยมุ่งเน้นให้เป็นผู้รู้จักคิด รู้จักทำ รู้จักวิเคราะห์ และสนใจที่จะเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อปรับตัวเองให้รู้เท่าทันโลก พร้อมทั้งมีทักษะ และคุณสมบัติเหมาะสมกับลักษณะงานในสภาพแวดล้อมของสังคม ที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ดังนั้นแนวโน้มของการปรับเปลี่ยนกระบวนการเรียนรู้ในปัจจุบัน จึงมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งมีรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่ประกอบด้วย 1) การใช้กลุ่มเพื่อการเรียนรู้เพื่อให้ได้ฝึกฝนทักษะการทำงานร่วมกัน การคิดวางแผน การพัฒนาทักษะ และทัศนคติเชิงบวกในการทำงานกลุ่ม 2) การสอนแบบกลุ่มช่วยส่งเสริมการพัฒนาชีวิตในอนาคต และสร้างจิตสำนึกต่อชุมชน 3) การเรียนรู้แบบเปิดเป็นการให้ความรู้ทางไกล การให้ความรู้ที่ยืดหยุ่นที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน 4) การพัฒนาการเรียนและการสอนโดยประยุกต์วิธีการสอนแบบต่าง ๆ

การจัดการเรียนการสอนแบบเรียนรู้ด้วยตนเอง (Self-Directed Learning) เป็นมิติหนึ่งของการสร้างความสามารถในการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน เมื่อสำเร็จการศึกษาไปแล้ว จะทำให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเอง สามารถเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต และเป็นบุคคลที่ใฝ่รู้ตลอดชีวิต (วิชัย วงษ์ใหญ่, 2542, หน้า 18; อมรวิชช์ นาครทรรพ, 2542, หน้า 1; สมคิด อิศระวัฒน์, 2543, หน้า 169)

การเรียนรู้ด้วยตนเอง เป็นการเรียนที่เกิดจากความต้องการ และความสนใจของผู้เรียน ดังนั้น การจัดการเรียนการสอนจึงต้องเน้นความแตกต่างของบุคคลภายใต้กรอบวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ด้วยการนำสถานการณ์ที่เป็นปัญหาจริงมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน กระตุ้นให้ผู้เรียนระบุนถึงความต้องการในการเรียนรู้ ทำความเข้าใจกับการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม โดยผ่าน

กระบวนการใช้เหตุผลผ่านทักษะการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง และการประเมินผลการเรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งกระบวนการเรียนการสอนนี้ จะเกิดขึ้นภายใต้บริบทความเชื่อถือ การให้เกียรติยอมรับซึ่งกัน และกันระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน ลักษณะการเรียนรู้ด้วยตนเองที่ได้มีผู้ศึกษาไว้สรุปได้ว่าผู้เรียนต้องมีลักษณะอย่างน้อย 3 ประการ คือ 1) เป็นผู้ริเริ่มการเรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งหมายถึง ผู้ที่มีความกระตือรือร้นในการเรียน เรียนด้วยความอยากรู้ สามารถกำหนดความต้องการ และเป้าหมายในการเรียน เลือกวิธีการเรียน และแหล่งเรียนรู้ที่เหมาะสม 2) มีการควบคุมตนเอง หมายถึงเป็นผู้มีความรับผิดชอบในการทำงานให้ถึงเป้าหมาย สามารถจัดการเวลาตามแผนที่วางไว้ มีการประเมินการปฏิบัติงานของตนเอง เพื่อปรับปรุงตนเองอยู่เสมอ และเป็นผู้มีความเชื่อมั่น ในความสามารถตนเอง 3) เป็นผู้ที่มีวิสัยทัศน์ว่าหาความรู้ มีแนวทางในการเรียนของตนเองอย่างเด่นชัดที่จะนำไปสู่การเรียนรู้ สามารถแสวงหาแหล่งข้อมูล และรู้วิธีใช้ประโยชน์จากแหล่งข้อมูล เพื่อการสืบค้นความรู้ และประเมินผลการเรียนรู้ของตนเองได้มีความรู้มากน้อยเพียงใด (Candy, 1991, pp. 318-319; Wang, 1998; Skager, 1978, pp. 116-117; Brockett & Hiemstra, 1991, pp. 75-76; สมคิด อิศระวัฒน์, 2541, หน้า 35; วิภากรณ์ บุญทา, ประพนอม อทกานนท์ และสุชาดา รัชชกุล, 2542, หน้า 34)

ลักษณะการเรียนรู้ด้วยตนเองดังกล่าว ไม่ได้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียนทุกคน หรือทุกสถานการณ์ แต่เป็นสิ่งที่อาจสร้างให้เกิดขึ้นในตัวบุคคลได้ (สมคิด อิศระวัฒน์, 2538, หน้า 67) สามารถพัฒนาให้ผู้เรียนแสดงศักยภาพออกมาได้ ด้วยการจัดสถานการณ์การเรียนให้สอดคล้องกับภูมิหลัง และระดับความสามารถของผู้เรียน (Knowles, 1998, p. 136) ได้มีนักวิชาการให้แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบการเรียนรู้ด้วยตนเองไว้อย่างหลากหลาย อาทิเช่น โกรว์ (Grow, 1991 cited in Knowles, 1998, pp. 136-137) การเรียนรู้ด้วยตนเองนั้น ผู้สอนจะต้องออกแบบการสอนให้สอดคล้องกับลักษณะการเรียนรู้ของผู้เรียน ส่วน แกร์ริสสัน (Garrison 1991, Cited in Knowles, 1998, pp. 136-137) ได้กล่าวว่า การพัฒนาผู้เรียนให้เกิดลักษณะการเรียนรู้ด้วยตนเอง จำเป็นต้องคำนึงถึง 3 องค์ประกอบหลัก คือ การจัดการตนเองหรือการควบคุมตนเอง (Self-Management: Control) การจูงใจด้วยการให้มีส่วนร่วม (Motivation: Entering and Task) การกำกับตนเองหรือมีความรับผิดชอบ (Self Monitoring: Responsibility) อย่างไรก็ตาม โนลส์ (Knowles, 1998, pp. 138-139) ได้เสนอแนวคิดว่า ในทางปฏิบัติการพัฒนาให้ผู้เรียนแสดงออกถึงลักษณะการเรียนรู้ด้วยตนเองยังขึ้นอยู่กับอีกหลายปัจจัย ได้แก่ ประสบการณ์เดิมในวิชาที่เรียน สภาพแวดล้อมทางสังคม ลักษณะการเรียนรู้ทางสังคม ประสิทธิภาพผู้เรียน และการควบคุมตนเอง ซึ่งรูปแบบการเรียนการสอนแต่ละรูปแบบจะมีความเหมาะสมกับผู้เรียน และสถานการณ์ที่แตกต่างกัน ไม่มีรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งที่สามารถนำมาเป็นแนวคิดหลักในการจัดการเรียนการสอนได้

อย่างสมบูรณ์ กล่าวโดยสรุป ในการจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาการเรียนรู้ด้วยตนเองได้ นักการศึกษาจำเป็นต้องออกแบบ โดยคำนึงถึงความเหมาะสมสอดคล้องกับสถานการณ์ที่สำคัญอีกประการหนึ่ง การเรียนรู้ด้วยตนเองนั้น มีแนวคิดพื้นฐานมาจากแนวคิดทฤษฎีมนุษยนิยมที่มีความเชื่อในเรื่องความเป็นอิสระ และความเป็นตัวของตัวเองของมนุษย์ (Hiemstra, 2002) ที่ว่ามนุษย์ทุกคนมีความดี มีความเป็นอิสระเป็นตัวของตัวเอง สามารถตัดสินใจหาทางเลือกของตนเอง มีศักยภาพ และสามารถพัฒนาศักยภาพของตนเองได้อย่างไม่มีขีดจำกัด รวมทั้งมีความรับผิดชอบต่อตนเอง และสังคม (Elia & Merriam, 1980 cited in Blockitt & Hiemstra, 1991) บรรดานักจิตวิทยามนุษยนิยม จึงให้ความสำคัญกับผู้เรียน ในฐานะที่เป็นปัจเจกบุคคลที่มีความสนใจในทางใฝ่รู้ มีความมุ่งมั่นขวนขวายเรียนรู้ด้วยตนเอง สามารถรับผิดชอบพฤติกรรมของตนเอง และถือว่าตนเองเป็นคนมีคุณค่า (Rogers, 1969 อ้างถึงใน สุรางค์ ไคว์ตระกูล, 2541; Maslow, 1987 อ้างถึงใน สุรางค์ ไคว์ตระกูล, 2541) นอกจากนี้ ผู้เรียนมีความอยากรู้อยากเห็น มีแรงจูงใจภายใน ในการแสวงหาความรู้ ทั้งนี้ ผลการวิจัยเกี่ยวกับการเรียนรู้ด้วยตนเองที่ผ่านมาแสดงให้เห็นว่า การเรียนรู้ด้วยตนเองสามารถพัฒนาส่งผลให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น (Baxter, 1994; Jones, 1994) มีความเชื่อมั่นในตนเอง (Baxter, 1994; Wood, 1995)

ดังนั้น การเรียนรู้ด้วยตนเองจึงเป็นมาตรฐานการศึกษา ควรจัดให้มีตลอดหลักสูตร (Huber & Tegar, 1996) และควรส่งเสริมให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียนทุกคน เพราะเมื่อใดก็ตามที่ผู้เรียนมีความสนใจที่จะศึกษา ค้นคว้าจากความต้องการของตนเอง ผู้เรียนก็จะมีการศึกษาค้นคว้าอย่างต่อเนื่อง เป็นแรงจูงใจให้เกิดความอยากรู้อยากเห็นต่อไปอย่างไม่มีที่สิ้นสุด ซึ่งจะนำไปสู่การเป็นผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตตามเป้าหมายของการศึกษาต่อไป (ลีปอนนัท เกตุทัต, 2540)

จากปัญหาที่กล่าวมานั้น จะเห็นว่ามีสอดคล้อง และเกี่ยวข้องกับลักษณะการเรียนรู้ด้วยตนเอง จึงทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษารูปแบบการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างลักษณะการเรียนรู้ด้วยตนเอง การจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรปริญญาตรี (ต่อเนื่อง) ซึ่งเป็นหลักสูตรที่มีจำนวนหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า 72 หน่วยกิต ใช้เวลาศึกษาไม่เกิน 4 ปีการศึกษา สำหรับการลงทะเบียนเรียนเต็มเวลา และไม่เกิน 6 ปี การศึกษา สำหรับการลงทะเบียนเรียนไม่เต็มเวลา จำนวนหน่วยกิตหมวดวิชาเฉพาะรวมไม่น้อยกว่า 42 หน่วยกิต หลักสูตรที่ผู้เข้าศึกษาจะต้องเป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงหรือเทียบเท่า หรือระดับอนุปริญญา (3 ปี) หรือเทียบเท่า ตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรของทบวงมหาวิทยาลัย หรือประกาศกระทรวงศึกษาธิการเรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอนุปริญญา พ.ศ. 2546 หลักสูตรที่ผู้สำเร็จการศึกษาได้ไม่ก่อน 4 ภาคการศึกษาปกติ สำหรับการลงทะเบียนเรียนเต็มเวลา และไม่ก่อน 8 ภาคการศึกษาปกติ สำหรับการลงทะเบียนเรียนไม่เต็มเวลาสำหรับการลงทะเบียนในภาคฤดูร้อนให้ลงทะเบียน

ได้ไม่เกิน 9 หน่วยกิต (มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์, 2548, หน้า 12) ในการเรียนการสอนหลักสูตรปริญญาตรี (ต่อเนื่อง) ของนักศึกษา ในมหาวิทยาลัยเอกชน เป็นการสนับสนุน ส่งเสริม และตอบสนองความต้องการด้านการศึกษาของผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) หรือหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพเทคนิค (ปวท.) ที่ต้องการจะพัฒนาความรู้ความสามารถ และเพิ่มพูนคุณวุฒิ อันจะเป็นประโยชน์ต่อบุคคล สังคม และประเทศชาติ โดยส่วนรวม ดังนั้นรูปแบบการจัดการเรียนการสอน จึงต้องเน้นการพัฒนาเพื่อให้เกิดความเหมาะสมทันสมัยตามลำดับ จากการเรียนการสอนแบบดั้งเดิม ที่เน้นการถ่ายทอดความรู้สู่ผู้เรียน โดยตรง มาเป็นการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้วยการลดการสอนแบบบรรยาย และใช้การเรียนการสอนแบบเน้นปัญหา การสอนเพื่อพัฒนาความคิด รวมถึงการใช้สื่อต่าง ๆ

ในการเรียนรู้ (ฉัฐสุรางค์ บุญจันทร์ และสมจินต์ เพชรพันธุ์ศรี, 2544, หน้า 70) การจัดการเรียนการสอน จึงเป็นการเรียนรู้แบบพึ่งตนเองในการแสวงหาความรู้มากขึ้นด้วยการเรียนการสอนที่เพิ่มการใช้สื่อเทคโนโลยีควบคู่ไปกับการพัฒนาเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง สนใจ และกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้สิ่งที่อยู่รอบตัวเสมอ เพื่อให้ก้าวทันวิทยาการ และเป็นบุคคลที่ทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นในการพัฒนาให้ผู้เรียนมีการเรียนรู้ด้วยตนเอง ผู้วิจัยจึงเห็นความสำคัญ และความจำเป็นในการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างลักษณะการเรียนรู้ด้วยตนเอง ของนักศึกษาหลักสูตรปริญญาตรี (ต่อเนื่อง) มีการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ด้วยตนเองขึ้น จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำไปสู่การพัฒนาระบบการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยคาดหวังว่ารูปแบบการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างลักษณะการเรียนรู้ด้วยตนเอง จะมีส่วนช่วยให้นักศึกษาได้เรียนรู้ด้วยตนเองเป็นสำคัญ ผลการศึกษาครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการวางแผน พัฒนา และปรับปรุงหลักสูตร ในการพัฒนาการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยเน้นถึงปัญหาสภาพแวดล้อม และความต้องการในการจัดการเรียนการสอนในปัจจุบัน รวมถึงขั้นตอนการพัฒนาประสิทธิภาพของระบบการเรียนรู้ด้วยตนเอง เพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับวิธีการเรียนรู้ด้วยตนเองในระบบการเรียนการสอนในยุคปัจจุบัน และส่งเสริมให้นักศึกษารู้จักการเรียนรู้ด้วยตนเองมากยิ่งขึ้น อันจะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพของนักศึกษา ซึ่งมีลักษณะสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนรู้จักการเรียนรู้ วิธีเรียนรู้ที่หลากหลาย สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง และเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

เนื่องจากการทำวิจัยครั้งนี้ เป็นการทำวิจัยที่ต้องนำรูปแบบการเรียนการสอน เพื่อเสริมสร้างลักษณะการเรียนรู้ด้วยตนเองไปใช้ทดลองสอนจริงในห้องเรียน ดังนั้นผู้วิจัย จึงต้องเลือก

มหาวิทยาลัยที่มีความเป็นไปได้ที่จะสามารถทำการเก็บรวบรวมข้อมูล และทดลองสอนจริงในห้องเรียนเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้อง และตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด ดังนั้นผู้บริหารในสถาบันแห่งนั้นต้องเห็นถึงความสำคัญ ให้การสนับสนุน มีนโยบายในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นนักศึกษาเป็นศูนย์กลาง และเป็นสถาบันการศึกษาที่ได้รับรองมาตรฐานการศึกษาจากสำนักงานรับรองมาตรฐาน และประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ซึ่งมหาวิทยาลัยเอกชนแห่งหนึ่งและผู้วิจัยได้พิจารณารายละเอียดตามคุณสมบัติดังกล่าวมาแล้ว สามารถดำเนินการได้ตามที่กล่าวมาแห่งหนึ่งก็คือ มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์ ซึ่งมีคุณสมบัติเหมาะสมในการทำวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงเลือกศึกษาวิจัยที่ มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์ แห่งนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. พัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างลักษณะการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษา หลักสูตรปริญญาตรี (ต่อเนื่อง) ในมหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์
2. ตรวจสอบประสิทธิภาพ ของการใช้รูปแบบการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างลักษณะการเรียนรู้ด้วยตนเอง ของนักศึกษา หลักสูตรปริญญาตรี (ต่อเนื่อง) ในมหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์

คำถามการวิจัย

1. รูปแบบการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างลักษณะการเรียนรู้ด้วยตนเอง ของนักศึกษา หลักสูตรปริญญาตรี (ต่อเนื่อง) ในมหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์ มีรูปแบบเป็นอย่างไร
2. รูปแบบการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างลักษณะการเรียนรู้ด้วยตนเอง ของนักศึกษาหลักสูตรปริญญาตรี (ต่อเนื่อง) ในมหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์ ที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด

สมมติฐานการวิจัย

จากแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ แนวคิดการเรียนด้วยตนเอง ทฤษฎีการเรียนรู้ผู้ใหญ่ ตลอดจนทฤษฎีการเรียนรู้สำนักมนุษยนิยม พบว่า ผู้เรียนที่เรียนรู้ด้วยตนเองจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และการพัฒนาความคิดสูงขึ้น (Knowles, 1975) มีแรงจูงใจในการเรียน มีความเชื่อมั่นในตนเอง และมีความพึงพอใจในการเรียน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงกำหนดสมมติฐานการวิจัย โดยการประยุกต์ใช้รูปแบบการเรียนด้วยตนเองกับระบบการศึกษาในหลักสูตรปริญญาตรี (ต่อเนื่อง) ใน มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์ ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมาโดยมีประสิทธิภาพของรูปแบบการเรียนการสอน ดังต่อไปนี้

1. หลังการใช้รูปแบบการเรียนการสอน ผู้เรียนมีคะแนนทดสอบความรู้ด้วยตนเอง สูงกว่าก่อนการทดลอง ซึ่งแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01
2. ค่าดัชนีประสิทธิผลของการใช้รูปแบบการเรียนการสอนของทุกหน่วยการเรียน สูงกว่า 0.5
3. หลังการใช้รูปแบบการเรียนการสอนของผู้เรียนมีคะแนนค่าเฉลี่ยลักษณะ การเรียนรู้ด้วยตนเองสูงกว่าก่อนการทดลอง ซึ่งแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01
4. หลังการใช้รูปแบบการเรียนการสอนผู้เรียนมีความพึงพอใจในระดับที่มาก

ขอบเขตของการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้ เป็นวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างลักษณะ การเรียนรู้ด้วยตนเอง ของนักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ หลักสูตรปริญญาตรี (ต่อเนื่อง) ในมหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์
2. ประชากรในการวิจัยในครั้งนี้ เป็นนักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ หลักสูตรปริญญาตรี (ต่อเนื่อง) ชั้นปีที่ 2 ปีการศึกษา 2549 และปีการศึกษา 2550 ในมหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์
3. รายวิชาที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นรายวิชาในหมวดวิชาเฉพาะ วิชามนุษย์กับการใช้ เหตุผล และจริยธรรมที่สามารถใช้เรียนร่วมกันได้
4. รูปแบบการเรียนการสอน เพื่อเสริมสร้างลักษณะการเรียนรู้ด้วยตนเองที่พัฒนาขึ้น มานั้น จะนำไปใช้ทดลองกับนักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ หลักสูตรปริญญาตรี (ต่อเนื่อง) ชั้นปีที่ 2 ภาคการศึกษาที่ 1/ 2550 ของมหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์ สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ โดยมุ่งพัฒนา ลักษณะนิสัยในการเรียนรู้ด้วยตนเองจากการนำแบบทดลองไปใช้ในการเรียนการสอน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

รูปแบบการพัฒนาการเรียนการสอน เพื่อเสริมสร้างลักษณะการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษา หลักสูตรปริญญาตรี (ต่อเนื่อง) ในมหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์ ที่ผู้วิจัยเสนอ ได้ศึกษาจากสภาพการเรียนการสอนในปัจจุบัน ผู้วิจัยสังเคราะห์จากเอกสาร ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังแสดงในภาพที่ 1

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ใช้เป็นแนวทาง ในการจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีการเรียนรู้ด้วยตนเอง
2. เป็นแนวทาง ในการพัฒนาการเรียนการสอนให้ผู้เรียนในระดับอุดมศึกษา มีลักษณะในการเรียนรู้ด้วยตนเอง และพัฒนาไปสู่การเป็นผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต
3. สามารถนำไปประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการพัฒนานักศึกษาในรายวิชาอื่นหรือปรับใช้กับนักศึกษาในสาขาวิชาอื่น ๆ
4. เป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตาม พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การเรียนรู้ด้วยตนเอง (Self-Directed Learning) หมายถึง กระบวนการในการเรียนรู้ด้วยตนเองของบุคคล ซึ่งผู้เรียนมีความรับผิดชอบ และควบคุมการเรียนของตนเอง โดยผู้เรียนมีความคิดริเริ่มด้วยตนเอง เริ่มจากการวิเคราะห์ความต้องการ การเรียนรู้ของตน การกำหนดเป้าหมายในการเรียนรู้ การวางแผนการเรียน ตลอดจนการวัดและประเมินผลตนเอง ทั้งนี้อาจได้รับความช่วยเหลือ หรือ ไม่ได้รับความช่วยเหลือจากผู้อื่นก็ตาม
2. ลักษณะการเรียนรู้ด้วยตนเอง หมายถึง ลักษณะของนักศึกษาที่มีการริเริ่มการเรียนรู้ด้วยตนเอง อันเป็นการแสดงออกถึงความสนใจเรียนด้วยตนเอง มีความมุ่งมั่น ริเริ่มสร้างสรรค์ มั่นใจในตนเอง มีความรับผิดชอบ กระตือรือร้น เรียนด้วยความอยากรู้ สามารถวางแผน กำหนดเป้าหมายการเรียน กำหนดวิธีการเรียนในลักษณะลองผิดลองถูก สามารถตั้งคำถาม ทดสอบ วิเคราะห์ แก้ปัญหา และยอมเปิดใจกว้างรับความรู้ใหม่ ๆ จนทำให้เกิดทักษะในการแสวงหาข้อมูล ทักษะในการสื่อสาร ทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น และทำงานเป็นทีม ได้เป็นอย่างดี จนทำให้สามารถปรับสภาพตัวเองให้เข้ากับสภาพสังคมปัจจุบัน ยึดถือระบบคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาภิบาล เพื่อใช้เป็นหลักในการเรียนรู้ด้วยตนเอง
3. รูปแบบการเรียนการสอน หมายถึง รูปแบบการเรียนการสอนที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมา ใช้ประกอบในการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษาของนักศึกษา โดยนำเสนอรูปแบบการเรียนการสอนที่จำแนกรูปแบบการเรียนการสอน ออกเป็น 5 ประเภท คือ 1) ตรวจสอบประเด็น ที่ต้องการศึกษา หมายถึงการเลือกเนื้อหาการเรียนด้วยตนเอง ตามที่ตนเองต้องการ และตรงตามจุดประสงค์การเรียนรู้ 2) วางแผนการเรียน หมายถึง การเลือกวิธีการศึกษาค้นคว้า และวางแผนการเรียนตามความต้องการของผู้เรียน จนทำให้บรรลุเป้าหมายการเรียนรู้ในประเด็นที่ต้องการศึกษา 3) ดำเนินการค้นคว้า หมายถึง การลงมือปฏิบัติการสืบค้นหาความรู้ตามแผนการเรียน

ที่ได้วางไว้ 4) สะท้อนคิด หมายถึง การนำเสนอ และอภิปรายข้อค้นพบความรู้ของกลุ่มผู้เรียน และผู้เรียนได้แสดงออกถึงความรู้สึกรู้สึกต่อการปฏิบัติงานของตนเอง ทั้งนี้ผู้สอนจะร่วมสะท้อนข้อมูล กลับในรูปแบบที่เป็นการร่วมอภิปราย 5) สังเคราะห์องค์ความรู้ หมายถึง การเชื่อมโยงความรู้จาก แหล่งค้นคว้าต่าง ๆ ทำให้เกิดความรู้ใหม่ของตนเอง แล้วสรุปเป็นความรู้ใหม่ออกมาในรูปแบบนิพนธ์

4. ผู้เรียนการศึกษาหลักสูตรปริญญาตรี (ต่อเนื่อง) หมายถึง บุคคลที่กำลังเรียนศึกษาอยู่ ชั้นปี 2 ของมหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์

5. มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์ หมายถึง สถาบันอุดมศึกษาเอกชน ที่อยู่ในสังกัด กระทรวงศึกษาธิการ ตั้งอยู่ที่ เลขที่ 19/ 1 ถนนเพชรเกษม แขวงหนองค้างพลู เขตหนองแขม กรุงเทพฯ 10160

6. หลักสูตรปริญญาตรี (ต่อเนื่อง) หมายถึง หลักสูตรที่ใช้เวลาศึกษาต่อไม่เกิน 4 ปีการศึกษา โดยผู้เข้าศึกษาจะต้องสำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงหรือเทียบเท่า หรือระดับอนุปริญญาหรือเทียบเท่า ตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรของทบวงมหาวิทยาลัย หรือ ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอนุปริญญา พ.ศ. 2546

7. สาขาวิชาที่ศึกษา หมายถึง สาขาวิชาที่นักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัย เอเชียอาคเนย์ ที่ศึกษาในรายวิชานูนัยกับการใช้เหตุผล และจริยธรรมที่สามารถเรียนร่วมกัน ได้ ทุกสาขาวิชา